

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

XXX. In obscuris minimum est sequendum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

quæ de substantia religionis sunt, nulla currat præscriptio; quam autem clausura necessarium sit in fœminis servandæ castitatis remedium, ipsa docet sexûs fragilitas, & periculosa cum mundo familiaritas, quâ plures deceptas esse constat in illius, cui suam integritatem voluntate spontaneâ devoverunt, gravem offensam, religionis opprobrium, & scandalum plurimorum. Justissimè igitur Episcopus Clausuræ urget introductionem, memor tremendæ Sententiæ Trident. Sess. 25. de Regul. Cap. 5. quâ universis Episcopis ac Monialium Superioribus sub obtestatione Divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ præcipit, ut in omnibus Monasteriis sibi subjectis, ordinariâ autoritate Clausuram Sanctimonialium, ubi violata fuerit, diligenter restitui, & ubi inviolata est, conservari maximè procurent, inobedientes atque contradictores per censuras Ecclesiasticas aliasque pœnas, quâcunque appellatione postpositâ, compescentes, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii Sæcularis Episcopus Monialibus onus, ad quod vi statutorum aut Regulæ non obligantur, imponere quidem non potest, attamen in

necessitate publica autoritate ordinariâ rectè similes preces injungit, quam in onus perpetuum meritò ab omnibus sit consentiendum.

(B) Si in Monasterio non clauso erat, ad electionem vocari debebat, & contempta pro irritatione illius agere poterat. *Cap. quod sicut. 28. Cap. bona. 36. de elect.* Specialia sunt in electionibus monialium, ad quas, si in discordia celebratæ fuerint, duæ partes sufficiunt. In Abbatissam eligi non potest, nisi tricesimum annum compleverit. *Cap. indemnitatibus 43. de elect. in 6.*

(C) Ad novam electionem, nisi priorè a superiore cassata, procedere nequibant.

(D) Caja, si ejus propter lapsum carnis aliquando irritata fuit electio, ineligibilis existebat. *Cap. super eo. 12. de elect.*

(E) In Compromissum juxta Regulam omnes consentire oportebat.

(F) Postquam in Compromissarium omnes contulerant, sufficiebat, quod major pars in Confessarium consentiret. *Cap. causam. 8. de elect.* qui nominando notitia sacramentali uti non poterat.

REGULA XXX.

In obscuris minimum est sequendum.

Q Uæres primo. Quid dicitur obscurum?

sz. Quod neque ex ipsius statuti aut

alterius dispositionis tenore, aut ex antecedentibus vel consequentibus verbis, neque ex eo, quod actum usque receptum

ptum, neque ex circumstantiis aliis verisimiliter colligi potest. Ex quo capite hæc regula subsidiaria nuncupatur; prius enim inspicitur, quod actum est, 2do quod verisimilius, 3tio quod fieri solet; si nullo ex his modis disponentis colligitur intentio, præfens *Regula* subintrat, locumque obtinet, tam in foro externo quam conscientia.

Quæres *secundò*, Quis hujus Regulae sensus?

2. Regula nostra desumpta est ex L. 9. ff. de reg. juris, & hunc sensum habet: Quando statuentis, aut aliter disponentis intentio ac voluntas, neque ex ipsius dispositionis tenore, neque ex verbis ei præmissis aut subiectis, neque ex eo, quod actum est, neque ex stylo aut consuetudine loci, neque ex aliis circumstantiis perspicue apparet, aut verisimiliter colligitur, tunc demum quod minimum est semper sequimur. Ratio est: quia jura ad liberandum magis, quam ad obligandum, ad minuendam quam augendam obligationem sunt proniora. L. *Adrianus*. 47. ff. de obligat. & action.

Exempla sunt 1mo in Cap. ex parte. 18. de censib. Duæ erant mensuræ ejusdem nominis, sed non æquales, una major, altera minor: aliquis voverat dare Ecclesie vel pauperibus hanc mensuram, & non expresserat, an majorem vel minorem, resolvit Pontifex ad minorem solvendam solum esse obligatum. 2do in L. nummis. 75. ff. de

Legat. erant certi nummi, qui vocabantur scuta, vetera erant majoris, nova valoris minoris; Titius Cajo legaverat scuta decem, nec, an nova vel vetera, expresserat: Respondetur hæredem solum ad decem scuta nova obligari.

Quæres *tertiò*. Quæ hujus Regulae limitatio?

2. Quamvis hæc Regula in quantitate procedat & numero, non tamen tenet, quando ex contractu species, aut speciei æquipollentia, ut artefacta, debentur; quia si talia in testamento vel alio contractu obscure sint expressa, non minimum, sed mediocre debetur: ut donatus fundus, sella, vas &c. nec optimum, nec minimum, sed mediocre præstandum est. L. si quis argentum. 35. C. de donation.

Exempla sunt 1mo in L. qui lancem. 31. ff. de auro & argen leg. Quidam tres habebat lancas inæqualis magnitudinis, legaverat unam, non exprimendo, qualem; resolvitur hæredem teneri ad lancem magnitudinis & estimationis mediæ. 2do in L. Titia. 38. §. 2. ff. eod. tit. testatrix hæredem oneraverat, ut in sui memoriam signum vel statuam in templo poneret, in quo similes statuæ aureæ, argenteæ, & æreæ reperiebantur: dubitabatur, qualem hæres ponere deberet, & resolutum est, quod ad argenteam, quæ erat media inter auream & æream, obligetur.

C A S U S.

Quirinus infirmus vult se ad Tumbam S. S. trium Regum cereuin duorum pondo oblatum, si restitueretur: Dubitatur, an ex cera virginea, cerâ communi longè catori, cereum dare teneatur. (A) Ex fundatione singulis annis in Theophoria P. P. Capucinis portionem dare obligatur, in quo sentit difficultatem, eò quod multum in numero creverint, cum tempore fundationis tres solùm Patres, & sex laici fuerint. (B) In testamento patruini vini mosellani dolium legatum fuit: cum hærede super duobus litigat: 1mo super mensura, quia in Mosella vini dolium septem amas continet, & hæres tantum quinque iuxta mensuram Coloniensem præstare intendit. 2do super qualitate, cum hæres

mosellanum ex mosella inferiori dare velit: Quirinus autem præten- dit ex mosella Superiori, quia patruus vinum ex Mosella inferiori nunquam habuit. (C) In pago A avenæ centum maldera Coloniam avehenda emit: Quirinus, cum nihil sit expressum, marcoduranam, quâ in dicto pago utuntur, vult habere mensuram; Rustici, cum avena Coloniam sit avehenda, Colonien- sem tantum mensuram deb-ri præten- dunt. (D) Cum rusticis transegit, ut pro maldero solveret imperialem; dif- ficultas est, an summa transacta per 78. albos sit solvenda (E) Demum Titio mediatori promisit dare pileum suum, si res amicè componeretur: du- bitat, an, cum tres habeat pileos, optimum dare obligetur. (F)

R E S O L U T I O.

(A) Satisfacit voto, si ex communi cera offerat cereum. Simile est in Cap. ex parte. 14. de censib. Ubi, qui mensuram frumenti S. Jacobo da- re voverant, dum alii in majori, alii in minori mensura votum solverent, dicitur, quod voverentes satisfaciant, si in mensura solvant minori.

(B) Quantumvis numerus sit adau- ctus, portionem tamen dare obliga- tur. Arg. cap. quantò. 16. de censib.

(C) Hæres mensuram dolii in loco, ubi legatum est, usitatam præstare te- netur. L. semper. 34. ff. de Reg. Jur. Quantum ad qualitatem, vinum mo- sellanum mediocre, sive illud in Su-

periori, sive inferiori mosella creverit, solvendum est. Arg. L. si quis argen- tum. 35. §. si verò. C. donat.

(D) Si à rusticis Coloniae avena tra- denda, ibique mensuranda erat, Co- loniensis sufficiebat mensura: tecus si in pago, in quo coempta, tradenda erat.

(E) Pecunia transacta per 78. albos solvenda est. Arg. L. nummis. 75. ff. de Legat.

(F) Si tres habeat pileos, medium da- re debet. Arg. L. qui lancem. 31. ff. de auro & argent. legat. alias per hanc Re- gulam sufficit dare viliozem.

R E.